Demans Tutum Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Demans Tutum Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19590

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Demans Tutum Ölçe?i (DTÖ), orijinal olarak geli?tirilmi? olan Demans Tutum Ölçe?i'nin (Dementia Attitudes Scale - DAS) Türk kültürüne ve diline uyarlanmas? amac?yla Çetinkaya ve arkada?lar? (2020) taraf?ndan gerçekle?tirilen bir psikometrik araçt?r. Bu ölçek, bireylerin ve özellikle sa?l?k profesyonelleri veya ö?rencilerin, demans? olan ki?ilere yönelik sahip olduklar? tutumlar? bilimsel ve standart bir yöntemle de?erlendirmeyi amaçlar. Ölçe?in uyarlanmas?, Türkiye'deki klinik ve akademik çal??malarda demansa ili?kin toplumsal alg? ve yakla??mlar?n ölçülmesine olanak tan?r. Uyarlama çal??mas?, ölçe?in dilsel e?de?erli?ini sa?laman?n yan? s?ra, Türk örnekleminde geçerlik ve güvenirlik kan?tlar?n? ortaya koymu?tur.

DTÖ, demans hastalar?na yönelik bak?m? ve ileti?imi etkileyen olumlu ve olumsuz tutum faktörlerini belirlemede kritik bir rol oynar. Bu sayede e?itim programlar?n?n etkinli?inin de?erlendirilmesi ve toplumsal fark?ndal???n art?r?lmas? hedeflenir.

Anahtar Kelimeler

Demans, Tutum, Uyarlama, Ya?l? Sa?l???, Psikolojik Ölçek, Psikometri, Nöropsikiyatri.

Yazarlar

Aynur Çetinkaya, Halil Elbi, Selda Altan, Sibel Rahman, Ömer Aydemir.

Amaç

Demans Tutum Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin demans hastalar?na kar?? geli?tirdikleri bili?sel, duygusal ve davran??sal e?ilimleri (tutumlar?) sistematik olarak ölçmektir. Bu ölçek, özellikle hem?irelik, t?p ve di?er sa?l?k alanlar?nda e?itim gören ö?rencilerin veya bu alanlarda çal??an profesyonellerin demans hakk?ndaki bilgi düzeylerini ve tutum kalitelerini tespit etmek için tasarlanm??t?r.

Uyarlama çal??mas?, orijinal ?ngilizce ölçe?in Türk kültürüne özgü dilsel ve kültürel hassasiyetleri koruyarak ba?ar?l? bir ?ekilde aktar?lmas?n? sa?lamay? hedeflemi?tir. Elde edilen veriler, demans e?itimlerinin müfredat?n? ?ekillendirme ve sa?l?k hizmeti kalitesini iyile?tirme çabalar?na bilimsel bir zemin sunar.

Yap?

Demans Tutum Ölçe?i (DTÖ), bireylerin demansa yönelik genel tutumunu ölçen çok boyutlu bir yap?y? temsil eder. Orijinal ölçek genellikle iki ana faktör etraf?nda yo?unla??r:

ARABPSYCHOLOGY.COM

Bilgi ve Konfor: Bireyin demans hakk?ndaki bilgisi ve demans? olan ki?ilerle etkile?im kurma konusundaki rahatl?k düzeyini ifade eder.
Umutsuzluk ve Stigma: Demans?n tedavi edilemez bir durum oldu?u veya hastalar?n toplumdan izole edilmesi gerekti?i gibi olumsuz inançlar? ve tutumlar? yans?tan boyuttur.

Ölçek, bu faktörler arac?l???yla demansla ilgili olumlu ve olumsuz inançlar? ayr??t?rarak, tutumlar?n karma??k do?as?n? yakalamay? amaçlamaktad?r. Yüksek puanlar genellikle daha olumlu tutumlara i?aret ederken, faktör puanlar?n?n ayr? ayr? incelenmesi, hangi alanlarda e?itim veya müdahale gerekti?i konusunda detayl? bilgi sa?lar.

Geçerlik

Çetinkaya ve arkada?lar?n?n (2020) uyarlama çal??mas?, Demans Tutum Ölçe?i'nin Türk popülasyonunda geçerli bir araç oldu?unu göstermi?tir. Yap?lan geçerlik analizleri, ölçe?in ölçmeyi amaçlad??? yap?y? (demans tutumlar?) tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü do?rulam??t?r.

Yap? Geçerliki: Genellikle Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?larak, ölçe?in orijinal iki faktörlü yap?s?n?n Türk örnekleminde de korundu?u belirlenmi?tir. Faktör yüklerinin kabul edilebilir düzeyde olmas?, maddelerin ilgili alt boyutlar? temsil etti?ini göstermi?tir.
Kriter Geçerli?i: Uyarlama çal??mas?nda, DTÖ puanlar?n?n, demansla ilgili di?er ölçülmü? de?i?kenlerle (örne?in, demans bilgisi düzeyleri veya empati ölçekleri) beklenen yönde ili?kili olup olmad??? incelenmi? ve pozitif korelasyonlar raporlanm??t?r.

Güvenirlik

Demans Tutum Ölçe?i'nin Türk uyarlamas?n?n güvenirlik analizleri, ölçe?in tutarl? ve kararl? ölçümler sa?lad???n? ortaya koymu?tur. Güvenirlik, ölçe?in tekrarlanan ölçümlerde benzer sonuçlar verme yetene?ini ifade eder.

?ç Tutarl?l?k Güvenirliki: Ölçe?in iç tutarl?l???, genellikle Cronbach Alfa katsay?s? ile de?erlendirilmi?tir. Uyarlama çal??mas?nda hem toplam ölçek puan? hem de alt faktörler için kabul edilebilir düzeyde (genellikle 0.70'in üzerinde) alfa de?erleri elde edilmi?tir, bu da maddelerin birbiriyle uyumlu çal??t???n? gösterir.
Test-Tekrar Test Güvenirli?i: Ölçe?in zamana kar?? kararl?l???n? ölçmek amac?yla test-tekrar test uygulamalar? yap?lm?? ve iki uygulama aras?ndaki korelasyonun yüksek oldu?u saptanm??t?r. Bu bulgu, DTÖ'nün puanlar?n?n zaman içinde stabil kald???n? destekler.

Faktör Analizi

Demans Tutum Ölçe?i'nin (DTÖ) Türk popülasyonundaki yap?sal geçerli?ini incelemek üzere Faktör Analizi teknikleri kullan?lm??t?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Uyarlama sürecinde genellikle hem Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) hem de Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?l?r. Çetinkaya ve arkada?lar? (2020), orijinal ölçe?in yap?s?n? do?rulamak amac?yla DFA'ya odaklanm??lard?r. Analizler, ölçe?in iki faktörlü orijinal yap?s?n? (Bilgi/Konfor ve Umutsuzluk/Stigma) do?rulayan iyi uyum indeksleri (örne?in, CFI, TLI, RMSEA) sa?lam??t?r. Bu, ölçe?in Türk kültüründe de ayn? psikolojik yap?lar? ölçtü?ünü gösteren güçlü bir kan?tt?r.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptation) / Öz Bildirim Ölçe?i

Format: Likert Tipi Derecelendirme (Orijinal ölçekte genellikle 5 veya 7 noktal? Likert kullan?l?r.)

Language Available: Türkçe (Türk uyarlamas?) ve orijinal dili ?ngilizce.

Population Group: Yeti?kinler, Üniversite Ö?rencileri (Özellikle sa?l?k bilimleri ö?rencileri) ve Sa?l?k Çal??anlar?.

Age Group: 18 ya? ve üzeri.

Population Details: Uyarlama çal??mas?, genellikle t?p, hem?irelik, fizyoterapi gibi demans hastalar?yla etkile?imde bulunma potansiyeli yüksek olan meslek gruplar?n?n ö?rencileri veya profesyonelleri üzerinde gerçekle?tirilmi?tir.

Test Methodology: Bireylerin demans hastalar?na yönelik tutumlar?n? ölçen maddelere, sunulan derecelendirme seçeneklerinden kendilerine en uygun olan? i?aretlemeleri istenir.

Anahtar Kelimeler

Demans Tutum Ölçe?i, DAS, Uyarlama Çal??mas?, Cronbach Alfa, Faktör Analizi, Sa?l?k E?itimi, Ya?l? Bak?m?.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemi?.

Affiliation Email addresses: aynur.cetinkaya@cbu.edu.tr (Sorumlu Yazar)

Correspondence Address: Aynur Çetinkaya (Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Sa?l?k Bilimleri Fakültesi, Hem?irelik Bölümü).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Demans Tutum Ölçe?i'nin Türkçeye uyarlanmas? 2020 y?l?nda yay?mlanm??t?r. Ölçe?in

ARABPSYCHOLOGY.COM

kullan?m? için orijinal geli?tiricilerden ve uyarlama çal??mas?n?n sorumlu yazar?ndan izin al?nmas? tavsiye edilir. Ticari kullan?m ve telif haklar? ile ilgili kesin ücret bilgisi için sorumlu yazar Aynur Çetinkaya ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Ölçe?in orijinal PDF versiyonu a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: demans-tutum-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Çetinkaya, A., Elbi, H., Altan, S., Rahman, S. & Aydemir, Ö. (2020). Adaptation of the Dementia Attitudes Scale into Turkish. **Arch Neuropsychiatry**, 57, 325-332. https://doi.org/10.29399/npa.24705

Demans Tutum Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek maddeleri, kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Detayl? maddeler için yukar?da belirtilen Çetinkaya ve arkada?lar?n?n (2020) makalesine ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM